

Geografia

El castell de Castelldefels s'alça a una altitud de 60 m sobre el nivell del mar i damunt la població a la qual ha donat el nom. Es troba a l'extrem d'una petita serralada, orientada de sud-oest a nord-est, i paral·lela a la línia de costa. Aquesta serra s'uneix al massís del Garraf a través del Puig de l'Olla (426 m) i aquest ho fa a la Morella (593 m), cim culminant del massís.

El paisatge de l'entorn és força àrid a causa de la pèrdua del bosc a través dels anys, tant per l'extensió dels nuclis habitats com per la pastura i els incendis que han castigat molt el Garraf durant el darrer segle XX.

La situació del castell és ben estratègica, dominant el corredor litoral cap a Barcelona i també la línia de costa amb les escomeses per mar que sovint es donaven.

Història

El turó on és situat el castell ja va ser prèviament colonitzat pels ibers, havent-se trobat (1965) restes arqueològiques com són una cisterna, ceràmica i restes del poblat.

Els primers documents que ens parlen de l'establiment del castell daten del segle X,

concretament l'any 967, quan en el cartulari de Sant Cugat del Vallès s'esmenta el «kastum Felix» amb una donació d'Ermengarda a Santa Maria (l'església que hi havia on es construí el castell). Alguns historiadors creuen que el mot «Felix» prové del nom d'una persona lligada al castell si bé no s'ha trobat cap document que ho testimonii. Altres consideren que Fèlix prové del concepte romà «fèlix = fèrtil» donat que els romans utilitzaven aquest mot per descriure camps o llocs fèrtils.

Documents de l'any 972 fan referència al «Castrum Feles» com a situat en el terme del «Castrum Erapruniano», si bé el domini corresponia al monestir de Sant Cugat a través de l'església de Santa Maria abans esmentada (983). L'any 1024 el castell era denominat «Chastello de Fells».

El castell al 1882. Foto extreta dels Castells Catalans

En un testament sacramental del 1157 consta que un tal Tidonis tenia el domini directe del castell per part del monestir de Sant Cugat. L'any 1223 l'abat Ramon oferí a Berenguer Gerart el domini directe mentre visqués. L'any 1234 Jaume I confirmà tots els castells i possessions de Sant Cugat, entre les quals seguia apareixent Castell de Fels.

El 1309 el terme de Castelldefels pertanyia a Ferrer Garí, però el 1328 Pere March «lo Prohom» forçà una sentència arbitral que determinava que el castell era una

casa o *quadra* dins del terme dels dominis del castell d'Eramprunyà que li pertanyien. L'any 1340, però, Maria, muller i successora de Ferrer Garí va vendre per 10.000 sous els seus drets sobre el castell a Berenguer de Relat. Les discussions entre els March i els Relat sobre la possessió de Castell de Fels no s'aturaren i el 1410 hi hagué un litigi després del qual Lluís March es veié obligat a comprar per 32.000 sous la propietat del castell a Gispert de Relat, i el mateix any feu un nou reconeixement a favor del monestir de Sant Cugat que el posseí ininterrompudament fins al 1836.

Durant la guerra contra Joan II, el senyor d'Eramprunyà, Jaume March i Ballester, defensor del rei, combaté les forces que les autoritats barcelonines, partidàries de Reiner d'Anjou, enviaren contra les pertinences d'Eramprunyà. Llavors el Castell de Fels exercí una funció bèl·lica de certa importància, essent pres i reprès. El 1468 fou finalment sotmès del tot i Joan II agrai l'ajut del seu conseller Jaume March fent

Façana de ponent del castell. Foto de Jordi Gironès

Elements del castell com la garita, els finestrals i els merlets han estat molt restaurats. Foto de Jordi Gironès.

una estada al Castell de Fels.

El poble de Castelldefels s'anà engrandint i configurant als peus del seu castell i durant el segle XVI veié construir-se una sèrie de torres de defensa situades prop de la costa per defensar-se de les incursions dels pirates.

El 1632, Castelldefels, Eramprunyà, Gavà, Viladecans, Sant Climent i Begues constituïen

Finestrals gòtics de la façana de ponent. Foto de Jordi Gironès

una baronia, i l'any 1733 el senyor de la baronia, Francesc Salvador de Bournonville, vengué la meitat del territori als Pérez Moreno per 36.000 lliures. Posteriorment la baronia passà als Foxà (o Foixà) i als Sarriera, i aquests la vengueren (1897) al banquer Manuel Girona i Arafel, que inicià les obres de recuperació d'un castell que estava en un estat ben ruïnós. El seu fill Manuel Girona i Vidal tingué cura de continuar l'obra de restauració iniciada pel seu pare, la qual ha permès que avui tinguem un castell amb molt bon estat.

Nota: per fer aquest escrit he recollit la major part de la informació històrica de l'escrit del volum I de l'obra sobre els *Castells Catalans* publicada per l'editor Rafael Dalmau l'any 1967 (segona edició del 1990).

Torre del colomar, situada fora del recinte del castell, però molt a prop d'ell. Foto de Jordi Gironès